

KELEMEN LUCA

Szabad bölcsészet

BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Takács Imre

egyetemi tanár, ELTE BTK

**A KORONÁZÁSI PALÁST KUTATÁSTÖRTÉNETÉNEK
FŐBB ÁLLOMÁSAI, ÉS EGY LEHETSÉGES PÁRHUZAM
A KAROLING-KORI KÖNYVMŰVÉSZETTEL****Kulcsszavak:** *textiltörténet; koronázási palást; apostol-ábrázolások*

A magyar koronázási jelvényegyüttesbe tartozó legfontosabb, Szent István királyhoz köthető tárgy a koronázási palást. Ez az egyetlen textilmű, amely fennmaradt az eredeti koronázási ornátusból, melynek korábban része volt alba, stóla, vállkendő, öv, kesztyűk, valamint pár saru és harisnyák is. A palástot dedikációs felirata I. (Szent) István királyhoz és feleségéhez, Gizella királynéhoz köti, így válhatott ez a textilmű a művészettörténeti vagy történelmi megközelítésen kívül a magyarság egyik „ereklyejelleggel tisztelt” tárgyává. A dolgozat elsődleges célja a koronázási palást mai állapotának és a paláston látható ábrázolások leírása. Ezt követően a kutatástörténet főbb kérdései kerülnek bemutatásra, így a casulát készítő műhellyel, illetve a képi és szöveges programot tervező személyével kapcsolatban felmerült polémia áttekintése. Az egyik legfőbb probléma az értelmezés kapcsán az ábrázolások összetettsége, melyek elemzését korábban Marosi Ernőhöz hasonlóan külön-külön, vagy Kovács Évához, Horváth Jánoshoz, illetve Kiss Eteléhez hasonlóan egy egészként, egy „programként” is elvégezték. A megértésben, valamint a casula elkészülési környezetének azonosításában segítségünkre lehet, ha az egyes képmezők vagy titulások előképét felkutatjuk, és azokat tesszük meg vizsgálatunk elsődleges tárgyának. Ennek fényében kerülnek felvetésre a dolgozatban – a korábbi kutatások kiegészítéseként – a palást egyik legvitatottabb ábrázolásokat hordozó sávjának, az apostolgalériájának alakjait illetően új, könyvművészeti párhuzamok. E párhuzamok főként a kora középkori evangelista-ábrázolásokban lelhetőek fel, ugyanis (ahogyan arra az „anomáliára”, már Marosi Ernő is felhívta a figyelmet) a palást apostolábrázolásait illetően összes alak esetében a hagyományosan csak evangelistákat megillető auktorkép toposza jelenik meg.